

[Knud Thomsen.]

måde: Jeg tør ikke sige, hvordan ministeren vil kunne komme igennem med det, men jeg vil i og for sig tro, at det vil blive velvilligt modtaget.

Yderligere vil jeg sige, at vi fra vor side jo ved et par lejligheder har interesseret os stærkt for en ganske særlig udløber af denne industrialiseringsproces, nemlig gennem de såkaldte „turn-key“-projekter, der jo stort set kan karakteriseres ved, at man til den lokale styrelse fra dansk side påtager sig at aflevere et, skal vi sige nøglefærdigt projekt; man overleverer nøglen, i alt fald den formelle nøgle, til modtagerlandets ledelse og kan gøre dette både i form af et færdigt projekt og derigennem, at man har medbragt uddannelsespersonale eller påtaget sig at uddanne personale til videreførelse af projektet, eller som regel vel ved en blanding af begge disse former for hjælp. Disse „turn-key“-projekter, som her repræsenterer en kombination af, skal vi sige levering af uddannelse og levering af finansiering til u-landene, er efter vor mening særdeles frugtbare. De udmærker sig imidlertid tit ved, at de vel ofte kan præsteres af en enkelt større virksomhed, men i langt højere grad utvivlsomt fra dette land med dets erhvervslivs særlige struktur, hvis det var muligt, kunne leveres ved et samvirke mellem forskellige mindre danske virksomheder, der imidlertid ikke hver for sig disponerer over midler til at kunne tage den kommercielle risiko, der kan være forbundet med et sådant projekt. Netop på dette særlige område tror jeg derfor der vil være en udmærket virkning af fondens virksomhed med hensyn til at etablere et sådant samvirke mellem mindre danske virksomheder. Det er som sagt virksomheder, som ikke hver for sig kan løfte opgaven, men jeg tror nok, at man i dette land må indstille sig på at hjælpe dem, der tilsammen gerne vil løfte en opgave, som de ikke hver for sig kan løfte, ved at tage dem noget under armen, som man har gjort her.

Jeg vil gerne pege på endnu en ting, der ligger meget langt ude i fremtiden. Det er den omstændighed, der kan indtræffe, hvis Danmark kommer ind i fællesmarkedet; da er det jo nemlig ikke sikkert, at tolden for den kaffe, som drikkes i Danmark, er betalt i en dansk toldkasse — men om

dette kan man ikke vide noget på nuværende tidspunkt.

Endelig vil jeg også kun med et par ord nævne, at vi jo har set på, at fonden skal ledes af en bestyrelse og en direktion, og vi vil måske gerne under udvalgsarbejdet tale en lille smule om enkeltheder vedrørende dette. Men alt i alt kan jeg give vort tilsagn om en velvillig og hurtig behandling.

Poul Dam: Der er noget meget sindrigt over dette lovforslag. Det minder mig en lille smule om min barndoms børneblade, hvor man fik at vide, hvorledes man af to brugte cigarkasser kunne lave en fremragende violin. Her har man altså på den ene side haft en kaffetold, som man egentlig havde forpligtet sig til at afskaffe — men man vidste jo godt, at denne afskaffelse ikke ville komme kaffeproducenterne, men kun vore hjemlige kaffesøstre til gode — og på den anden side et ønske om at yde mere til udviklingslandene; disse to ting har man så slået sammen i denne, som jeg sagde, sindrige nyskabelse.

Jeg tror efter de præmisser, som er fremlagt i ministerens fremsættelse, at det er en meget fornuftig idé, selv om den er så ukonventionel, og vi kan gerne støtte den. Det er jo helt rigtigt, at der er brug for en investeringsbistand til udviklingslandene, og fremgangsmåden her forekommer mig på mange måder rigtig.

Jeg lagde mærke til, at hr. Per Federspiel mente, at u-landsarbejdet efterhånden var blevet så overbureaukratiseret, og vi er da også mange andre, der mener, at der er udvalgte og styrelser nok i forvejen; men vi havde egentlig en erindring om, at det var venstre, der ville have et udvalg til på dette område — jeg forstår nu, at man er ved at tage sig lidt i denne betragtning. Jeg tror nok, at denne opgave er så speciel, at det er nødvendigt med en særlig bestyrelse, og jeg mener, at den måde, hvorpå den skal udpeges, på mange måder er rigtig. Jeg kunne måske tænke mig i udvalget at spørge, om der ikke også burde være nogle enkelte politikere med i det. Vi har her en sammensætning af erhvervsfolk, der repræsenterer bestemte politiske synspunkter, og af embedsmænd; der var måske andre politiske synspunkter, som ikke er erhvervsmæssigt aktive, men dog også er interesserede i